

Myen Mungdan A 2014 Ning Masha Hte Nta Yup Tung Jahpan: Kachin
Myen Mungdan A Tup hkrak Jaw Ai Jahpan Lu La Na Matu Galaw Ai Ninggam Ni.

1. Teng sha Htinggaw shagu hpe jahpan hta la lu hkra galaw ai lam

2. Hta La Lu Sai Jahpan Ni hpe Jaw N Jaw Jep Yu Ai Lam

3. Ga San Ni Hpe Yup Tung Jahpan Rung De Shim Ai Hku Sa Ya Ai Lam

4. Ga san ni hpe ninghtan shinggyin ai hte shim ai hku mazing da ai lam

5. Hkap mazing la ai lam hpe atsawm yu gawn ai lam

6. Ga San hkrang ni hpe jak hte dem jep yu na matu hkyen lajang ai lam

7. Jep sagawn ai lam rai n galaw shi yang jahpan bang ai lam

8. Madang tsaw jak hpa-jji hte jep sagawn ai lam

9. Computer hta bang ai masat kum la ni hpe jep sagawn yu ai lam

10. Madung ka sharai ai lam ni

11. Jahpan ginchyum maisau pa ni hpe jep yu ai lam

12. Reng hkang ai hte yu lajang ai lam

13. Shawng hpang n bung pre ai jahpan ni hpe sawk tam ai lam

14. Jahpan ni hpe makawp maga da ai lam

15. Ga Hpungdim

ဤဘာသာပြန်ဆိုမှုများသည် အလွတ်သဘောပြန်ဆိုမှုများဖြစ်ပါသည်။ သေခြား
စိစစ်အတည်ပြုလိုပါက အောက်ဖော်ပြပါ ဝတ်ဆိုဒ္ဓတွင် လွှာင့်တင်ထားသော
မြန်မာ/အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေမှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

<http://www.dop.gov.mm/?p=4618>

သို့ မဟုတ်

<http://countryoffice.unfpa.org/myanmar/2014/12/19/11162/toolkit/>

Ga Hpaw

Myen mungdan a 2014 ning masha hte nta yup tung jahpan gaw, mungdan kata na, sen wan re ai, httinggaw jahpan ni hpe kahkin jep joi shagrin la ai bungli kaba rai nga ai. Law la ai jahpan hkrang ni hpe tuk hkrak jaw hkra kahkin ni lamang gaw shuk la ai sha n-ga jak hpaji ni hte ninggam shagu a madang ni hpe jep yu ai lam ni lawm ra nga ai. Kahkin mahkawng ai lam, hkyen lajang ai lam, jep sagawn ai lam. maram masam yu ai lam hte sumtang a matu hkyen lajang ai lam ni galaw ra ga ai. Gara yup tung jahpan mung gaw n hkum tsup lu ai. Rai tim ndai shadawn shadawng gaw shut shai lam yawm lu ai daram shayawm lu na matu hte madang hpe sharawt lu na matu kasi shatai ai lam re. Dai gaw, Myen mungdan a yup tung jahpan mahtai gaw kam mai ai hte jai lang mai ai jahpan re ai lam teng hkra galaw ai lam rai nga ai.

Ndai laika buk kaji gaw ninggam 14 ting rawng ai yup tung jahpan magam bungli a, ninggam hte ninggam madang jep sagawn ai lam ni hpe sang lang dan da ai laika buk re.

1. Teng sha Htinggaw shagu hpe jahpan hta la lu hkra galaw ai lam

- Ginra lam hpe chye chyang ai: Jahpan hta ai ni shanhte nga ai (sh) chye ai buga ginra hta jahpan hta la ma ai.
- Madang tsaw lamu ga sum la : Hkrak ai lamu ga sumla hte hkrang masa jahpan ni hpe tau hkrau lajang da ya ai.
- Up hkang yu lajang ai: Jahpan hta ai ni hta la ngut sai htinggaw jahpan ni hpe shani shagu tang madun ma ai.

Jahpan hta ai lam rai n galaw shi yang, mungdan ting a matu yup tung jahpan hta la na ginra lamu ga sumla ni hpe soi da ga ai. Langai hkrai hta, law dik nta htinggaw 100-120 (sh) kahtawng ningchyawng hte bum ga hkan gaw 30-50, lawm ai mungdan ting a jahpan hta ginra 81,744 hpe soi da ga ai. Jahpan hta masha langai gaw dai jahpan hta ginra langai kaw na jahpan ni hpe hta la na matu shatsam ga ai.

Jahpan hta ginra lamu ga sumla hte hkrang jahpan ni hpe mungdan kata na lawk hte kahtawng ningchyawng langai hkrai a matu shapraw ya nna, Jahpan hta ai ni shanhte lit ang ai shara hte shanhte hta la ra ai shara na jahpan ni hpe, chye da lu hkra tau garan da ya ga ai. Nnan bai jat wa ai nta hte htintsip ningnan ni hpe jat bang lu na matu hte htawt mat sai (sh) n nga mat sai nta jahpan ni hpe chye lu na matu, hkrang jahpan ni hpe jahpan rai n hta la shi yang 2 ya tau nna shangang shakang ai lam hpe galaw ga ai.

Mare lawk, kahtawng ningchyawng na ningbaw ni gaw, jahpan hta ai ni hpe garum shing tau nna, nta httinggaw shagu de jahpan hta ai ni sa du na aten masat card (maisau htag) ni hpe gam garum ma ai. Dai hta jahpan hta ai wa sa du na nhtoi hte aten (jahpawt (sh) shana daw de) ka masat da ai. La ma jahpan hta ai wa masat da ai aten n lu sa du mat ai rai yang, ningbaw wa gaw kaga aten bai jahtuk ya wu ai.

Jahpan hta ai ni malawng gaw, dai jahpan hta la na ginra hta magam gun ai lawu tsang jawng sara/num ni rai nna dai ginra hte hkau chyap ai hte, dai gin ra na masha ni tsun shaga ai ga ni hte hkau chyap ai ni rai ma ai.

Nta httinggaw hpe jahpan hta ngut ai hpang, dai nta hpe san htai galaw na matu, laki ai hkrang masat nambat madun ai, yup tung jahpan sticker (kalang lang mehpyu hte) matsat shakap da ai re. Dai gaw uphkang yu lajang ai ni, ra wa ai nta ni de bai gawn yu lu shangun nga ai. La ma jahpan hta ai wa, yup tung jahpan hta la ai 8 ya laman tinang a nta de n sa ai rai yang, kahtawng na ningbaw (sh) mare ningthawn salang hpe tsun shana shagun ga ai.

Jahpan hta ai ni hku nna, hta la ngut sai httinggaw jahpan hte dai shani hta la ai httinggaw jahpan ni hpe shani shagu tang shana ma ai. Dai gaw Uphkang yureng ai ni kade masan sa sai ngu ai hpe yu reng na matu hte, masat da ai aten hta jahpan hta ai wa tinang lit ang ai yawng hpe jahpan hta ngut na matu garum shing tau (ra wa jang) ya lu nga ai.

Uphkang yu reng ai ni hku nna, mare ningthawn salang a matu shani shagu na suntang ni hpe mahkawng ai lawk (sh) kahtawng ningchyawng na salang ni hpe tang shana ma ai. Dai sumtang gaw ninggam shagu a bungli masan sa ai lam hpe tara shang garum shingtaw ya ai sha n-ga, ra wa ai shara ni hta aten dep sharai shading ai lam galaw la lu shangun nga ai.

2. Hta la lu sai jahpan ni hpe jep yu ai lam

- Ga san ni hpe jep yu ai: Htinggaw langai hkrai kaw na rai n pru wa shi yang, jahpan hta la ai ni gaw ga san yawng hpe san la lu sai lam teng hkra jep yu ma ai.
- Bai san shateng ai lam hpe yu gawn ginra langai hta yawm dik hitnggaw 3 hpe galaw ga ai.
- Jahpan hta lawk a jahpan ginchyum mai sau pa ni: Jahpan ka ai ni jahkum shatsup da sai jahpan hta lawk a jahpan ginchyum ni hta, shanhte san htai galaw ai shara na nta httinggaw yawng a jahpan ka bang da sai re.
- Mare ninghtawn Yugawn komiti: Mare ninghtawn Yugawn komiti gaw jahpan hta ginra yawng jahpan hta la sai lam teng hkra galaw ma ai.

Jahpan hta ai ni gaw, san htai galaw ngut ai hpang hte nta kaw na rai n pru wa shi yang, yup tung jahpan hte seng ai san htai lam hpe azin ayang bai jep yu na matu sharin la ngut chyalu re. Shanhte hku nna, ga san ni yawng san ngut sai lam hte htai ai lam ni hpe jaw hkra ka bai da sai lam teng hkra galaw ma ai. Lama htai ai lam hta nau n sang lang yang, jahpan hta ai wa gaw dinghku hpe woi awn nga ai wa hpe bai san jasan la ai re. Jahpan hta ai ni a wun kat hta, n htan shai ai hku htai ai lam ni hpe majna matu hte, tengman jaw hkrak ai mahtai lu la na matu gara hku si mani ai hte san la na ngu ai lam ni sharin da ai re.

Shana de shagu, jahpan hta ginra hte seng aiyu reng ai ni ngut krei sai san/htai langai hkrai hta asan sha ka bang ai lam, san/htai atsawm galaw sai lam, jahpan hta wa shi lit ang ai shara kaw jahpan hta ai lam, nta htinggaw ni hta na num/la jahpan jaw hkra ka bang ai lam ni hpe jep joi yu ma ai. La ma shawng hpang bung pre ai lam n nga yang, jahpan hta ai wa dai htinggaw de bai sa nna jaw ai mahtai hpe bai ka la ma ai. Yu reng ai wa hte jahpan hta ai wa san/htai shagu a mayu myit dik ai shiga ni ka la lu sai lam sen htura ma ai.

Yu reng ai ni, jahpan hta ai wa hpe san/htai bai galaw na matu, jahpan hta ginra lawk langai hkrai hta na htinggaw masum hpe lata san ma ai. Dai gaw jahpan hta ai wa ga nta madu ni htai ai lam ni hpe jaw hkra ka matsing sai lam teng na matu hte, shut shai ai lam ni bai n kahtap byin na matu garum shingtau ya ai lam rai nga ai.

Tinang lit ang ai shara hta san/htai yawng galaw ngut ai hpang, jahpan hta ai ni gaw, htinggaw yawng a san/htai, htinggaw shagu a num/la jahpan hte yawng pawng ni lawm ai jahpan ginchyum galaw ma ai. Dai ni hpe ginchyum nna yup tung jahpan a tau hkrau mahtai a matu jai lang na re.

Yu reng ai ni gaw, jahpan ginchyum langai hkrai a jahpan hte, yawng pawng (sh) shajaw ai lam galaw na matu jahpan sawn jak hpe jai lang ma ai. Yu reng ai wa hte jahpan hta ai wa yan jahpan jaw hkra jep ngut sai lam, jahpan ginchyum hta sen htura ma ai.

Mare ningtawn a yup tung jahpan komiti ni hku nna, jahpan hta ginra lawk shagu hpe jahpan hta la sai lam hte, dai san/htai jahpan ni Nay Pyi Daw de rai nsa shi yang shim hkra mazing da ai lam galaw ma ai. Shanhte jahpan ginchyum langai hkrai gaw jaw sai lam, yang hpe bai kahtap jep ngut dai lam, hte ra ai laika mau sau ni yawng lawm sai lam jep yu ma ai.

3. Ga San Ni Hpe Yup Tung Jahpan Rung De Shim Ai Hku Sa Ya Ai Lam

- Yu tung jahpan hte seng ai arung arai ni htaw sa ai lam hpe htaw sa bungli galaw ai companies ni hte galaw ga ai.
- Shim lam lit hkam ni htaw sa ai lam shagu hta hkan nang ma ai.

Htaw sa bungli galaw ai companies, yup tung jahpan hte seng ai mare ninghtawn lit hkam ni hte shim lam lit hkam ni rau, mai sau sutdek hta baw da sai san/htai ni hte kaga arung rai ni hpe Ne Pyi Daw Masha Jahpan Magam dap a yup tung jahpan rung de 2014 Mya shata 6 ya hta sa sa jaw ma ai.

4. Ga san ni hpe ningtan shinggyin ai hte shim ai hku mazing da ai lam

- Mazing da ai shara gaw hkum tsup ai san/htai wan 11 daram hpe mazing da ya nga ai.
- San/htai hkrang ni hpe aloi ali mu tam na hku jahpan galaw da ai.

Yup tung jahpan rung hta, san/htai jahpan ni lawm ai mai sau sutdek ni hpe mungdaw/gaiwang ginra kaba, ginwang, mare ningtawn, lawk (sh) kahtawng hku nna, matsing ga hkum hte mazing da ai sumla ni lang nna, jahpan hta ginra ni hku masat zang mazing da ga ai. Dai jahpan mazing lai ladat gaw, seng ang ai ni san/htai hte seng ai lam ni kaw na shiga ni hpe yu matsing la lu shangun nga ai. San/htai hkrang ni hpe shim hkra mazing gawk hta tawn da ga ai. Jep sagawn na matu htawt sit ai rai yang sen htu ra ai.

Lamu ga sumla, ginchyum maisau pa ni, hkrang jahpan hte bungli masa sumtang ni hpe jahpan galaw da ai hte, aloi ali mu tam na matu shim hkra mazing da ga ai. Rai tim, tara upade hku ahkang jaw da ai seng ang ai ni sha jahpan ni hpe yu maram mai ai.

Mai sau sutdek ntsa shakap da ai nsam sticker ni gaw jak hte jahpan rim bang na matu hkyen da ai (apy) rai kun, jak hta dem rim bang na matu jahpan la da sai rai kun (atsit), (sh) jak hte dem rim bang da ngut sai rai kun (li dwi si nsam)ngu ai hpe chye la shangun nga ai.

5. Hkap mazing la ai lam hpe atsawm yu gawn ai lam

- Yup tung jahpan hte seng ai mare ninghtawn salang ni jep yu ngut sai hkum tsup ai san/htai hkrang ni hpe hti matsing ai.
- Hkum tsup ai ni hpe shagrin da ai hte mat taw ai jahpan hte ginra lawk (sh) httinggaw ni a lam sang lang dan ai.

Yup tung jahpan hte seng ai mare ninghtawn salang ni, hkap la lu ai san/htai hkrang hti hkum hte jahpan hta ginra lawk de bai nhtang shabai ai hti hkum ni a lapran na shai hkat ai lam ni hpe jahpan sang lang na matu, yup tung jahpan rung de sa du ma ai. Dai lam ni gaw, ga shadawn, lama jahpan hta ginra lamu ga sumla gaw shawng na dingsa rai taw ai (sh) je taw ai (sh) kayep taw ai shaloi, byin chye nga ai. Jahpan hta la ai httinggaw hte jahpan hta lawk jahpan ginchyum laika pa (sh) hkrang jahpan ni shai hkat ai lam ni a matu jep sagawn yu ai lam galaw ra ma ai.

Yup tung jahpan hte seng ai mare ninghtawn salang ni mung, lamu ga sumla, jahpan ginchyum mai sau pa ni hte bai nhtang sa ai sumtang ni hpe shagrin da nna, ngam mat ai lam n nga hkra galaw ma ai.

San/htai hkrang ni hpe tara shang jep joi yu ai hte, yup tung jahpan mare ninghtawn salang ni, jahpan jaw sai lam sen htu ma ai. Dai lam yawng 3 July 2014 hta jahkum shatsup da sai re.

6.Ga San hkrang ni hpe jak hte dem jep yu na matu hkyen lajang ai lam

- Jahpan hta ginra ni a masat kumla ni hpe jep yu ga ai.
- San/htai hkrang ni hten n hten jep yu ai hte, mai sau chywi samyit hte mai sau matep ni hpe la kau ai hte, jahpan hkrang hpe lahkawng brang di la ai.
- Jahpan hta ginra langai hkrai hpe jak hte rim dem la na matu san/htai hkrang ni hpe jahpan bang la ai.

Jahpan hta ginra shagu na san/htai hkrang ni a hti hkum ni hpe jak hte rim la na hkrang masa hta jahpan bang la ga ai.

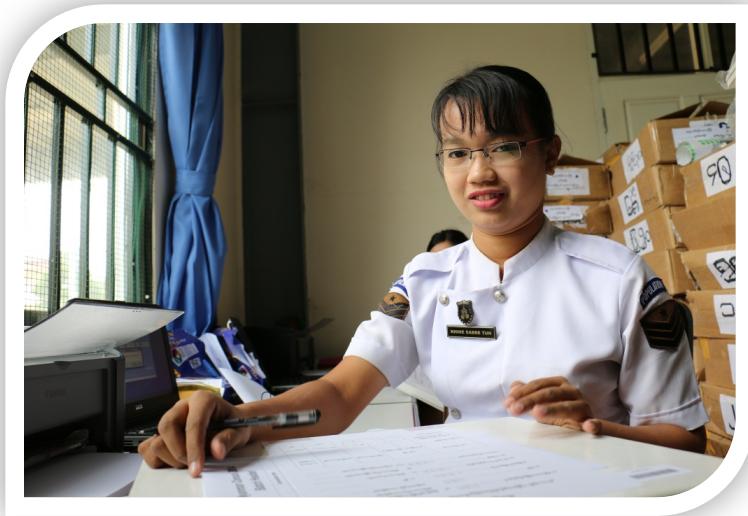
Jahpan hta ginra shagu na, jaw sai san/htai hkrang ni hpe jahpan bang ga ai. La ma jahpan jep jak a hti hkum hte shai nga ai rai yang, yu reng ai ni bai jep joi yu ma ai. Ga san jahpan ni hpe hkrak jaw ai mai sau sutdek hta bang da ai kun; shi hte shi hkrak bang da nga ai kun ngu ai hte, jahpan hta ginra hpe madi madun ai masat kum la jaw ai hku shakap da nga ai kun, ngu ai lam ni hpe jep yu ga ai.

Atsawm wun kat la da ai magam gun ni ga san jahpan langai hkrai hpe jep yu ma ai. La ma matsing ka da ai ni (sh) hti hkum ni atsawm n ka bang da ai rai yang, dai jahpan hkrang (form) ni hpe, jep sagawn jak kaw atsawm hti la lu na matu, bai ka shajaw ga ai.

Ndai lam galaw ai hta, htai da ai lam ni la ma n jaw dum tim pyi, jahpan ni hpe n mai jashai kau ai.

Hten mat ai (sh) tsi gumpup mat ai ga san hkrang ni hpe, yu reng ai wa a myit hkrum lam hte, ga san hkrang nnan de bai ka bang la ga ai. Dai lam hpe galaw ai chyare wa gaw, hpa majaw nnan de ka bang ra ai lam form hta ka bang nna, jaw hkra ka bang ngut sai hpang yu reng ai wa dai form hta sen htu ai re. Hten mat ai ga san ni hpe mung ra wa ai aten bai yu la lu na matu nhtan shinggin tsing da ga ai.

7. Jak hte jep sagawn ai lam rai n galaw shi yang, jahpan bang ai lam.

Jak hte jep sagawn ai lam rai n galaw shi yang, shawng hpang n bung pre ai lam n nga hkra jahpan ni hpe jep ga ai. Dai hpang Myen mungdan a jahpan hta ginra yawng a masat kum la ni lawm ai jahpan mazing shara de bang la ga ai. Ndai jahpan gaw, jep sagawn jak a, jep sagawn hkrang masa hte matut tawn da ai re. Dai majaw jep sagawn jak gaw hkap la lu ai jahpan ni a hti hkum hte, jep sagawn ai hti hkum la ma shai ai rai yang, tsun dan ya lu nga ai.

8. Madang tsaw jak hpaji hte jep sagawn ai lam

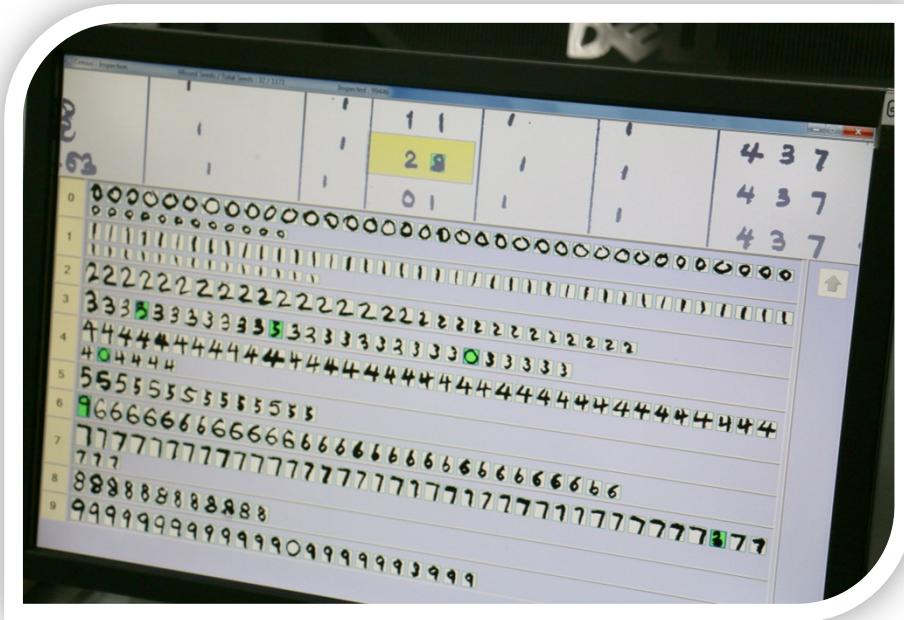
- Ninggam 8 lawm ai jep sagawn jak gaw matut manoi bungli galaw lu ai hte, lani mi ga san jahpan 150,000 hti jep ai lam, hten mat ai jahpan ni hpe ningdang kau ai lam hte masa lam hte shai ai masat kumla ni hpe lata san ya ai lam ni galaw lu ai.

Mungdan kata na shiga htong let jak hpaji company ni hta, jep sagawn jak hten ai lam nga wa ai shaloi garum ya lu na hpaji ningkrin ni nga nga ma ai. International company na Engineers ni dai jak hpaji ningkrin ni hpe, jep sagawn jak hte software a lam wun kat jaw ya da ma ai. La ma mang hkang pru wa yang, international na Engineer ni online hku jep sagawn jak hpe yu ya lu ai sha n-ga, mungdan kata na jak hpaji ningkrin ni hte rau jawm gram lajang lam galaw ya lu nga ai.

La ma wa, jep sagawn ai ga san jahpan hti hkum gaw, jahpan bang da ai hti hkum hte n bung ai rai yang, jep sagawn jak gaw dai ga san jahpan ni hpe n hkap la na re. Shaloi yu reng ai wa gaw, jahpan bang ai hpung ni hpe n bung pre ai lam madi madun ra ai re.

Jahpan hkrang (form) ni hpe jep sagawn ai shaloi, jahpan hte hkrang sumla ni hpe shi hte shi shayan nna, jak a shiga mahkawng shara hta rim dep la ai re. La ma shut ai ga san jahpan 10 a lahta mu wa yang, jahpan hkyen lajang hpung ni bai bawng ban jahkrup la ma ai.

9. Computer hta bang ai masat kumla ni hpe jep sagawn yu ai lam

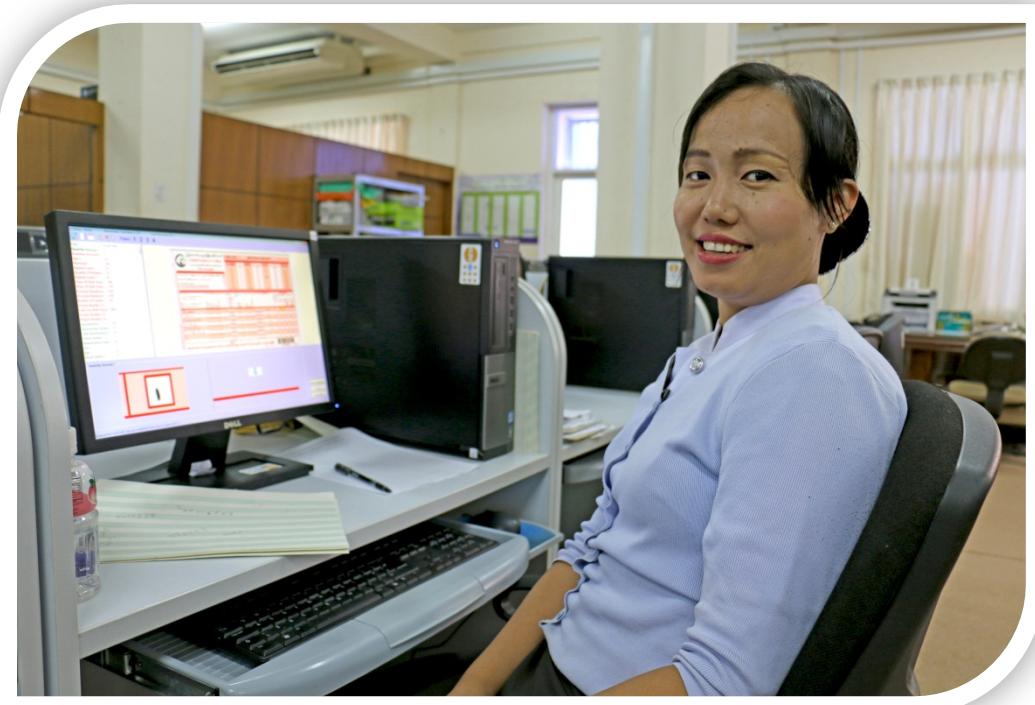

- Jep sagawn jak ni n mai hti ai (sh) shut mai ai masat kumla kap ai jahpan hkrang (form) ni hpe jep yu ai hte shi hte shayan nna, bai ka shajaw ai hpung ni hpang de bai galaw shajaw na matu sa ya ai lam.

La ma ka bang ai lam n hkrak ai majaw, jak hku nna, hti hkum ni hpe n masat ya lu yang, jak gaw n hti lu ai hti hkum ni hpe madun na rai nna, kumla ni hta hkan nna, mang hkang byin mai ai matsat kum la hpe madun dan na ra ai. Dai lam gaw, ga shadawn – la ma 3 gaw 8 zawn san taw yang – mai byin chye nga ai.

Computer jak hta bang da ai lamang ni gaw, bungli galaw masha ni dum na matu hte, matut nna masat kum la shut nga ai ga san hkrang (form) ni hpe akri akrai jep yu na matu, shut ai lam ni hpe madun dan ma ai.

10. Madung ka sharai ai lam ni

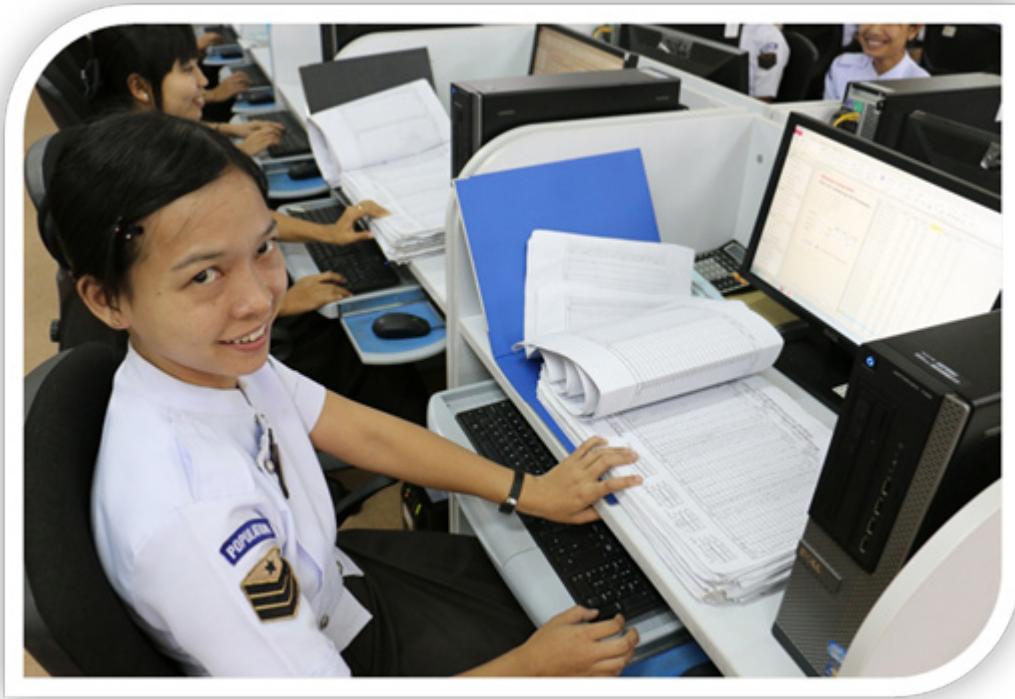
- Coputer jak jum ai ni, ga san hkrang langai hkrai hta na, jak hta dan leng ai hku madi madun da ai hti hkum ni hpe jep sagawn ai hte ka sharai ai lam galaw ai.

Computer jak jum ai wa, jak hta n hkap la ya ai hti hkum hpe kaba hkra galaw la nna, gara hku byin ging ai ngu ai hpe jep yu ma ai. La ma byeng ra ai hpe atsawm n chye yang , computer jum ai wa yu reng ai wa hpang de bai shalai dat ai re.

Jep sagawn ai computer software gaw byeng da ai hti hkum ni hpe matsing da nna, kadai wa byeng da ai ngu ai hpe mung matsing da ya nga ai.

Computer jak hku nna, dan leng hkra madun da ai hti hkum ni hpe sha ka byeng ai lam galaw mai nna, kaga ni hpe n mai ka byeng ai.

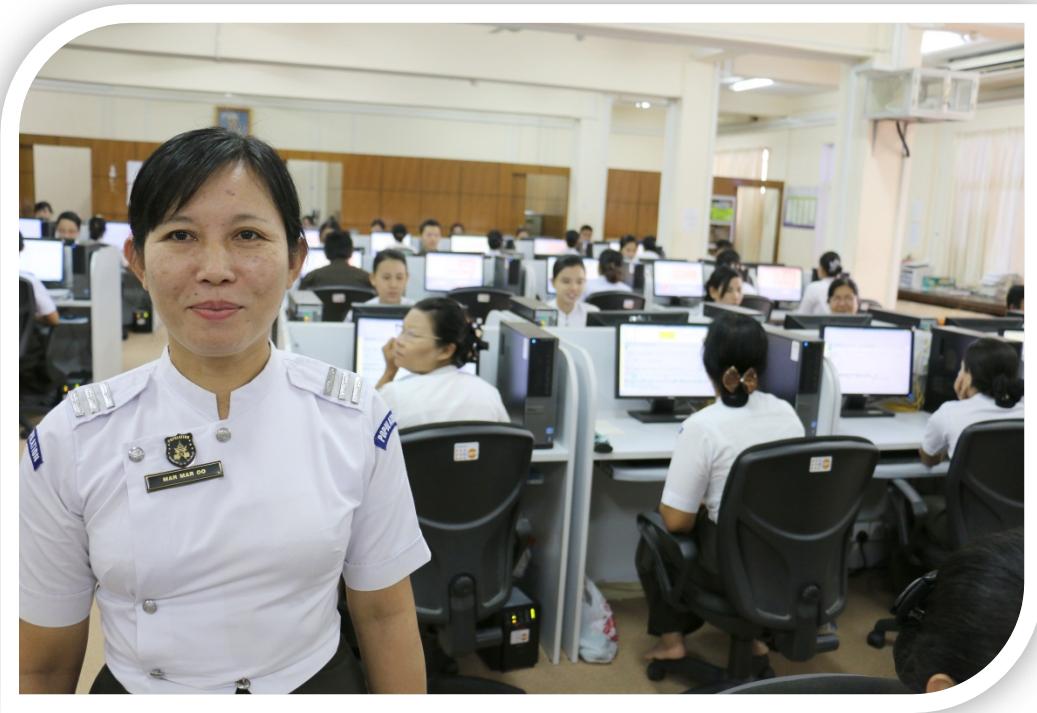
11. Jahpan ginchyum mai sau pa ni hpe jep yu ai lam

Htinggaw shagu a, num la jahpan hti hkum ginchyum, lang ai arung arai, wuhpung wuhpawng ginra hte seng ai lam ni hte, jahpan hta ginra a masha jahpan yawng ni hpe, jahpan hta ginra ginchyum laika pa hta ka matsing da ai re. Jep sagawn ai ni, htinggaw shagu a jahpan ni jahpan ginchyum hta lawm n lawm hte ka byeng ra ai lam ni galaw sai kun, ngu ai lam ni hpe jep sagawn yu ma ai.

Dai jahpan hkrang ni yawng kaw ka bang da ai lam ni hpe, computer a matsing kyem shara hta July 8, 2014 ya shani matsing bang da ai nna, dai hpe 2014 ning, August shata hta ndau shabra na, tau ndau yup tung jahpan mahtai a matu hkyen lajang ai lam hta jai lang na re.

12. Reng hkang ai hte yu lajang ai lam

Jep sagawn ai jak a lai masa gaw, yu reng hkang ai ni hpe bungli kade masan sa sai lam chye la shangun nga ai. Ga shadawn – ga san hkrang kade hpe jep sagawn ngut sai lam madun ya ai (sh) masat kumla kade hpe gara aten hta jep sagawn yu ngut sai lam ni hpe chye la shangun nga ai.

Dai gaw yu reng ai ni hpe, mu gun masha ni a bungli kung kyang lam hpe chye la shangun ai sha n-ga, la ma bungli masan n sa ai lam ni shara ra hta nga wa yang, mu gun ni hpe shara htawt shatsam ai lam ni galaw ra ai lam chye la shangun nga ai.

13. Shawng hpang n bung pre ai jahpan ni hpe sawk tam ai lam

Nkau mi hta, buga ginra hkan na hta la lu ai jahpan gaw, lachyum n pru ai (sh) shawng hpang n bung pre ai zawn san ai ni mung lawm wa nga ai. Dai zawn re ai lam ni gaw, galu kaba sai mung dan ni hte galu kaba wa nga ai mung dan ni yawng na yup tung jahpan ni hta byin pru chye nga ai. Ga shadawn – 5 ning re ai ma hpe lawu tsang jawng ngut sai ngu ka tawn da chye ai (sh) 6 ning re ma hpe kasha lahkawng shangai sai ngu ka matsing da chye nga ai.

Masha jahpan hpaji hte seng ai ladat masa program bang da ai computer gaw, htai da ai wa a prat labau yawng hpe mada yu nna, shawng hpang n bung pre ai lam ni hpe sharai shading shabung shapre ya lu nga ai. Mungkan Wunpawng Hpung gaw, ga san jahpan yawng hpe jak hta dem bang ngut ai hpang hte, jep sagawn na matu sa ngut ai hpang, dai lam ni galaw na matu, matsun hte ninggam ni hpe lajjang shabra da ya ai re. Dai bungli gaw, teng sha shawng hpang bung pre na matu hte, jahpan hte shiga ni a madang hkrak na matu, sadai ai hte galaw ra aibungli rai nga ai.

14. Jahpan ni hpe makawp maga da ai lam

Yup tung jahpan rung gaw, yup tung jahpan yawng ngang kang shim lum ai hku mazing da lu na matu, mungdan a masat kum la rawng ai computer jak hpaji hpe jai lang ai re. Yup tung jahpan hte seng ai lam yawng hpe ginra hku hkan nna shani shagu san san rai computer jak hta matsing bang da ga ai.

**17- Myen Mungdan A 2014 Ning Masha Hte Nta Yup Tung Jahpan: (Kachin)
Myen Mungdan A Tup hkrak Jaw Ai Jahpan Lu La Na Matu Galaw Ai Ninggam Ni**

15. Ga Hpungdim

Kahkin hta la ai, jahpan jasan ai hte jep joi ai lam ni hku hta kahkin la ai Myen Mungdan a yup tung jahpan gaw, bungli yi ngam kaba ai sha n-ga, lak lai ai ninggam law law hte aten law law la ra ai bungli re. Ninggam shagu hta madang nga hkra galaw ai lam gaw, bungli masing a ahkyak madung rai nna, jahpan yawng kam ging ai jahpan byin tai na matu galaw ai lam rai nga ai. Tup hkrak jaw ai hte jai lang mai ai masha jahpan gaw mungdan langai a galu kaba lam hte, shingyim nga pra masa kunghpan wa hkra masing jahkrat ai lam a matu ra ahkyak nga ai.

Grau chye la mayu ai lam ni nga yang, Masha Pru/Shang hte Masha Jahpan Hkringmang Rung na Masha Jahpan Magam Dap de matut mahkai wa marit:

www.dop.gov.mm or <http://myanmar.unfpa.org/census>

Wuhpung hku nna, Yup tung jahpan ginjaw rung de sa chyai mayu yang, Masha Jahpan Magam Dap hte tau hkrau jahkrup la mai ai.

Grau hkum tsum ai shi ga ni hpe tam la lu namatu:

www.dop.gov.mm

<http://myanmar.unfpa.org/census>

